

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

រដ្ឋបាលធនធាន

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម
និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

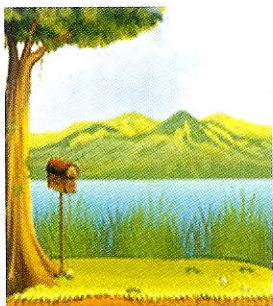
បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីដំបូងស្រែស្រាវ

- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- ការចិញ្ចឹមត្រីអណ្តែង
- ការកត់ត្រាទិន្នន័យ និងវិភាគព័ត៌មាន

រៀបចំដោយរដ្ឋបាលធនធានសហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣

អូបចំដោយ នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផលសហការជាមួយ
អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
ខួបត្រូវវិភាគដោយ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនិងជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ រដ្ឋបាលជលផល និងអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
នៃក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

AIDOC	
Code:	147-029
Date:	
Donated by:	

**សៀវភៅបច្ចេកទេស
ចិញ្ចឹមត្រី ក្នុងស្រះ ក្នុងស្រែ
និងថង់ធាតុស្តិកជាលក្ខណៈគ្រួសារ**

**រៀបចំដោយនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វិប្បកម្មនៃរដ្ឋបាលជលផល
សហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣**

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពចំនួន ១០០០០ ក្បាល
ដោយគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច (PADEE)

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ រដ្ឋបាលជលផល និងអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
នៃក្រសួងកសិកម្មរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

អ្នករៀបរៀង

- បណ្ឌិត **ហាវ វិសិដ្ឋ** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- លោក **ជិន ដា** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- លោក **ហាំង លាត** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- លោក **អ៊ឹម ឡុង** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- លោក **ឈ ម៉ីនលី** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល
- លោក **ម៉ុង ម៉ីម៉ូសា** នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល

អ្នកផ្តល់យោបល់កែសម្រួល

- ១. ឯកឧត្តមសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត **លោក ធួន** រដ្ឋបាលជលផល
- ២. ឯកឧត្តម **សូ ខនឬធ្វីគុណ** អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
- ៣. លោក **ម៉ែន តុន** អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
- ៤. លោក **ជិន នាយ** នាយកដ្ឋានដំណាំស្រូវ
- ៥. លោក **ផាន ឌុប** រចនាក្រាហ្វិច នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម
- ៦. តំណាងមន្ទីរកសិកម្មខេត្តចំនួន ៥: ព្រៃវែង ស្វាយរៀង តាកែវ កំពត និងខេត្តកណ្តាល។

អារម្ភកថា.....i
 សេចក្តីផ្តើម.....iii

ផ្នែកទី១៖ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះជាលក្ខណៈគ្រួសារ

១. ការជ្រើសរើសទីតាំងជីកស្រះ..... ០៣
 ២. លក្ខណៈស្រះចិញ្ចឹមត្រី..... ០៤
 ៣. របៀបជីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី..... ០៥
 ៤. ការរៀបចំស្រះ មុនពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម ០៧
 ៥. របៀបពិនិត្យចំណីធម្មជាតិក្នុងស្រះ ០៩
 ៦. ប្រភេទជីធម្មជាតិសម្រាប់ដាក់ស្រះត្រី ១០
 ៧. ប្រភេទត្រីសមស្រប សម្រាប់កសិករដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រះ..... ១១
 ៨. ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រី ១៤
 ៩. ការដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម ១៦
 ១០. ប្រភេទចំណីដែលមានក្នុងមូលដ្ឋានកសិករ..... ១៨
 ១១. ប្រភេទចំណីផ្សំ ១៩
 ១២. របៀបដាក់ជី ក្រោយពេលលែងកូនត្រី ២១
 ១៣. ការគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រី..... ២២
 ១៤. កត្តាសំខាន់ៗ ដែលត្រូវចៀសវាង..... ២៤
 ១៥. គន្លឹះសំខាន់ៗមួយចំនួន សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ..... ២៥

ផ្នែកទី២៖ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាលក្ខណៈគ្រួសារ

១. អត្ថប្រយោជន៍នៃការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ..... ២៩
 ២. ការជ្រើសរើសទីតាំងស្រែចិញ្ចឹមត្រី..... ៣០
 ៣. លក្ខណៈស្រែចិញ្ចឹមត្រី..... ៣១
 ៤. របៀបជីកប្រព័ន្ធស្រែចិញ្ចឹមត្រី..... ៣៣
 ៥. ការរៀបចំស្រែមុនពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម..... ៣៥
 ៦. របៀបពិនិត្យចំណីធម្មជាតិក្នុងស្រែ..... ៣៧
 ៧. ប្រភេទត្រីសមស្របសម្រាប់ដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ..... ៣៨
 ៨. ការដឹកជញ្ជូនកូនត្រី ៤១
 ៩. ការដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ..... ៤៣
 ១០. ប្រភេទចំណីធម្មជាតិសម្រាប់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ..... ៤៥
 ១១. ប្រភេទចំណីផ្សំ ៤៦

១២. របៀបដាក់ដី ក្រោយពេលលែងកូនត្រីក្នុងស្រែ.....	៤៨
១៣. ការគ្រប់គ្រងស្រែចិញ្ចឹមត្រី.....	៤៩
១៤. កត្តាសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់.....	៥០

ផ្នែកទី៣៖ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីអណ្តូងជាលក្ខណៈគ្រួសារក្នុងស្រះប្រកាសកៅស៊ូឆ្នាំស្ងួត

១. ការជ្រើសទីតាំងដីកស្រះ.....	៥៣
២. លក្ខណៈស្រះចិញ្ចឹមត្រី.....	៥៤
៣. របៀបដីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី.....	៥៥
៤. ការរៀបចំស្រះមុនពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម.....	៥៦
៥. ការលែងកូនត្រីចិញ្ចឹមចូលស្រះ.....	៥៨
៦. កម្រិតដង់ស៊ីតេ ឬចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម.....	៥៩
៧. ប្រភេទចំណី និងការផ្តល់ចំណី.....	៦០
៨. ការតាមដាន និងគ្រប់គ្រងស្រះចិញ្ចឹមត្រី.....	៦២
៩. វិធីការពារជំងឺ.....	៦៣
១០. ការប្រមូលផល.....	៦៤
១១. ការកត់ត្រាទិន្នន័យ.....	៦៥

ឯកសារយោង

ផ្នែកទី៤ ៖ ការកត់ត្រាទិន្នន័យ និងវិភាគព័ត៌មាន

- តារាងប្រមូលទិន្នន័យប្រចាំខែ.....	៧១
------------------------------------	----

អារម្ភកថា

ត្រី គឺជាបបអាហារប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាជាចាំបាច់ ដែលមិនអាចខ្វះបានក្នុងជីវភាពរស់នៅ ដោយហូបទាំងត្រីស្រស់និងផលិតផលកែច្នៃ ដូចជា ប្រហុក ផ្អក ទឹកត្រី ត្រីងៀត ត្រីឆ្អើរជាដើម។ល។ តាមការ សិក្សារបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍផលផលទឹកសាបដោយសហការជាមួយជំនាញការបរទេសជាច្រើន នាក់បានរកឃើញថា បច្ចុប្បន្នប្រជាជនម្នាក់ហូបត្រីប្រមាណ ៦៣ គ.ក្រ ក្នុង១ឆ្នាំ។ ដូចនេះរៀងរាល់ឆ្នាំប្រជាជន កម្ពុជា ត្រូវការបរិភោគសាច់ត្រីកាន់តែច្រើនឡើងៗសមមាត្រទៅនឹងកំណើនប្រជាជន។

ប្រទេសកម្ពុជាសម្បូរធនធានត្រីធម្មជាតិ ដែលមាននៅក្នុងទន្លេ ស្ទឹង បឹងប្តូរ ព្រែក អូរ និងប្រឡាយនានា។ ប៉ុន្តែមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ដោយសារមានការប្រែប្រួលបរិស្ថានធម្មជាតិនិងកំណើនប្រជាជន បានធ្វើឲ្យតម្រូវការ ត្រីសម្រាប់បរិភោគកាន់តែកើនឡើងជាលំដាប់ ហើយបរិមាណផលត្រីក្នុងធម្មជាតិ មិនអាចផ្គត់ផ្គង់បានតាមតម្រូវ ការបានឡើយ។

ដើម្បីដោះស្រាយនូវកង្វះខាតសាច់ត្រីនេះ មានតែយកចិត្តទុកដាក់អភិវឌ្ឍសកម្មភាពវារីវប្បកម្មដែល វិស័យនេះ បាននឹងកំពុងមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការកាត់បន្ថយកង្វះសាច់ត្រីទទួលទាន និងការចាប់ត្រី ពីធម្មជាតិ ព្រមទាំងអាចជួយរក្សាបាននូវប្រភេទត្រីក្នុងស្រុកមួយចំនួន ដែលកំពុងឈានទៅរកការដាច់ពូជផងដែរ។

ដើម្បីជំរុញកិច្ចអភិវឌ្ឍវារីវប្បកម្មឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍវារីវប្បកម្មនៃ រដ្ឋបាលផលផលសហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ដោយមានការឧបត្ថម្ភថវិកាពីគម្រោងអភិវឌ្ឍកសិកម្ម និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច បានរៀបចំចងក្រងសៀវភៅ **បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីសាបក្នុងស្រះ** នេះឡើង ដោយផ្អែកតាមឯកសារបច្ចេកទេសវារីវប្បកម្មនានា និងបទពិសោធន៍ដែលបានអនុវត្តកន្លងមក ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ បន្តដល់ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសវារីវប្បកម្ម និងកសិករយកទៅអនុវត្តឲ្យទទួលបានជោគជ័យក្នុងការលើក កម្ពស់ផលិតកម្មត្រី។

យើងខ្ញុំសូមស្វាគមន៍ទទួលយក នូវរាល់យោបល់កែលម្អបន្ថែមពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣

សេចក្តីផ្តើម

ប្រទេសកម្ពុជាសម្បូរធនធានជលផលដែលមាននៅក្នុង ទន្លេ ស្ទឹង បឹងបួរ ព្រែក អូរ ប្រឡាយនានា។ ប៉ុន្តែ មកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ដោយសារមានការប្រែប្រួលបរិស្ថានធម្មជាតិ និងកំណើនប្រជាជនបានធ្វើឲ្យតម្រូវការត្រីកាន់តែកើនឡើងជាលំដាប់ ហើយបរិមាណផលត្រីក្នុងធម្មជាតិមិនអាចផ្គត់ផ្គង់បានតាមតម្រូវការឡើយ។

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ រដ្ឋបាលជលផលនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាននឹងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាកសិករនូវវិធីសាស្ត្រគ្រប់គ្រងធនធានជលផលឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពនៅតាមតំបន់ដែនទឹកធម្មជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយជួយរៀបចំបង្កើតឲ្យមានសហគមន៍គ្រប់គ្រងធនធានជលផលនៅតាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីឲ្យប្រជាកសិករយល់ច្បាស់ពីតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន។

ក្រៅពីនេះ រដ្ឋបាលជលផលបាននឹងកំពុងអនុវត្តការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ដោយសហការជាមួយអង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិនានា ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធានាការផ្គត់ផ្គង់សាច់ត្រីទៅគ្រប់តំបន់ដែលប្រជាកសិករកំពុងទទួលការខ្វះខាតសាច់ត្រីទទួលទាន។ បច្ចុប្បន្នមានប្រជាកសិករជាច្រើនគ្រួសារបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីពីមន្ត្រីជំនាញនៃរដ្ឋបាលជលផលសហការជាមួយបណ្តាអង្គការនានា និងដោយមានការចូលរួមពីកសិករផង ទាំងនេះបានធ្វើឲ្យពួកគាត់កំពុងមានសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីកាន់តែច្រើនឡើងៗពីមួយឆ្នាំ ទៅ មួយឆ្នាំ។ ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីដោះស្រាយបានការផ្គត់ផ្គង់កូនត្រីពូជដល់ប្រជាកសិករនៅតាមមូលដ្ឋាន រដ្ឋបាលជលផលក៏បាននឹងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសផលិតកូនត្រីពូជ ឲ្យមានតាមភូមិឃុំ ងាយស្រួលកសិករទំនាក់ទំនងរកជាវកូនត្រីពូជមកដាក់ចិញ្ចឹមបាន។

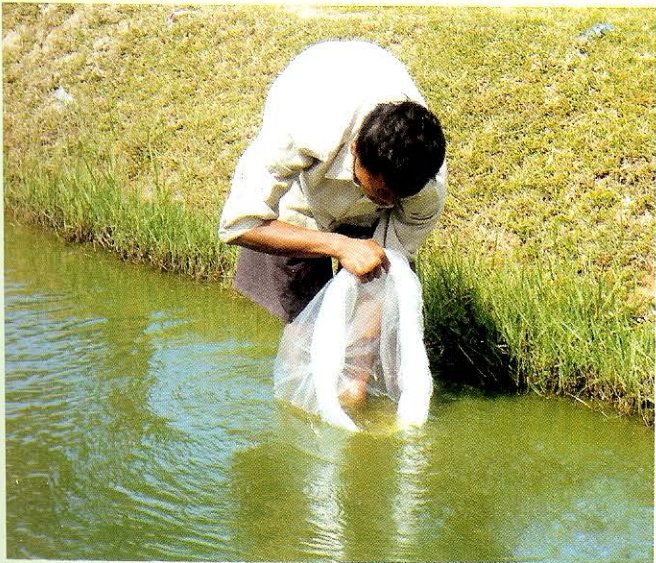
ដើម្បីពង្រីកការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីនេះ ឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀតនោះ រដ្ឋបាលជលផលបានរៀបចំសៀវភៅ បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីជាលក្ខណៈគ្រួសារ (បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ កូនស្រះ និងត្រីអណ្តូង) នេះឡើងសំដៅជួយប្រជាកសិករនៅគ្រប់ទីកន្លែងឲ្យចេះបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី និងចូលរួមសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីឲ្យបានផុសផុលទាំងអស់គ្នា ដើម្បីដោះស្រាយម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃ បង្កើនប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារ និងកាត់បន្ថយការចាប់ត្រីពីធម្មជាតិផង។

ជំពូកទី១

បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះដាងក្នុងរាងប្រដាប់សារ

១- ការជ្រើសរើសទីតាំងដីកស្រែ:

គោលបំណង:

- ជ្រើសរើសទីតាំងដីកស្រែ: ចិញ្ចឹមត្រីបាន ត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេស ដើម្បីអនុវត្តទទួលបានជោគជ័យ។
- និងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងស្រែ: ចិញ្ចឹមត្រី។

តើយើងត្រូវជ្រើសរើសទីតាំងដីកស្រែ: ចិញ្ចឹមត្រី យ៉ាងដូចម្តេច?

ស្រែ: គួរជីក:

- នៅជិតផ្ទះ: ងាយស្រួលគ្រប់គ្រង
- ស្រែ: គួរជីកនៅកន្លែងទំនាប ប៉ុន្តែមិនលិចទឹក នៅរដូវវស្សា (ឬលិចតិចតួចតែអាចលើកភ្លឺ ទប់បាន) ។
- ស្ថិតនៅទីវាលស្រឡះ: គ្មានដើមឈើព័ទ្ធជុំវិញ និងដីគ្មានជាតិអាស៊ីត។
- ដីមិនជ្រាបទឹកឬមានកម្រិតជ្រាបតិចតួច
- ជិតប្រភពទឹក ប្រសិនបើមាន
- ស្រែ: ជាប់ស្រែកាន់តែប្រសើរ
- នៅឆ្ងាយពីតំបន់ ដែលមានការប្រើប្រាស់ ថ្នាំពុលកសិកម្មផ្សេងៗ។

ពុំគួរជីកស្រែ: មានដើមឈើព័ទ្ធជុំវិញ

ពុំគួរជីកស្រែ: តំបន់ប្រើប្រាស់ថ្នាំពុលកសិកម្ម

